

Besluit van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat van 28 augustus 2024, nr. IENW/BSK-2024/227830, inzake toestemming tot inzage in archiefbescheiden met betrekking tot onderzoek naar het luchtvaartongeval dat op 4 oktober 1992 in de Bijlmermeer plaatsvond, zoals bij het Nationaal Archief geborgen in de archieven van de Raad voor de Luchtvaart en het Bureau Vooronderzoek Ongevallen en Incidenten van de Rijksluchtvaartdienst, 1924–1998 (2000), nummer toegang 2.16.107 (Besluit toestemming inzage archiefbescheiden Bijlmerramp)

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op artikel 3 van het Besluit van de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 20 september 2022 tot het stellen van beperkingen aan de openbaarheid van archiefbescheiden geborgen in de archieven van de Raad voor de Luchtvaart en het Bureau Vooronderzoek Ongevallen en Incidenten van de Rijksluchtvaartdienst, 1924–1998 (2000), nummer toegang 2.16.107 (Stcrt. 2022, 27097, en rectificatie 27097-n1);

BESLUIT:

Artikel 1

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat verleent eenieder die om inzage verzoekt van de in de bijlage bij dit besluit genoemde inventarisnummers toestemming als bedoeld in artikel 2 van het Besluit van de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 20 september 2022 tot het stellen van beperkingen aan de openbaarheid van archiefbescheiden geborgen in de archieven van de Raad voor de Luchtvaart en het Bureau Vooronderzoek Ongevallen en Incidenten van de Rijksluchtvaartdienst, 1924–1998 (2000), nummer toegang 2.16.107 (Stcrt. 2022, 27097 en rectificatie 27097-n1).

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van 9 september 2024.

Artikel 3

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit toestemming inzage archiefbescheiden Bijlmerramp.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener*

BIJLAGE ALS BEDOELD IN ARTIKEL 1 VAN HET BESLUIT TOESTEMMING INZAGE ARCHIEFBESCHEIDEN BIJLMERRAMP

Inventarisnummers uit de Inventaris van de archieven van de Raad voor de Luchtvaart en het Bureau Vooronderzoek Ongevallen en Incidenten van de Rijksluchtvaartdienst, 1924–1998 (2000) toegang 2.16.107 met toestemming tot inzage:

2032	1 ¹ : Eindrapport van de Raad voor de Luchtvaart 1994
2036	5: Eindrapport over (reacties op) de aanbevelingen voortkomend uit het eindrapport van de Raad door het ministerie, z.j.
2037	6: Registers van verschillende series correspondentie van zowel het BVOI als de RvdL z.j.
2043	12: Correspondentie van de BVOI, map E, 426 – 475 1996–1998
2055	24: Vrachtbrieven, I 1992–1997
2056	25: Vrachtbrieven, II, met stukken over de nasleep 1995–1996 (1995–1996)
2057	26: Vrachtbrieven, III, met stukken over de nasleep 1996–1998
2064	33: Openbare zitting Bijlmer; verslag 1993
2065	34: Openbare zitting Bijlmer, stukken inzake de voorbereiding I 1993
2066	35: Openbare zitting, stukken inzake de voorbereiding II 1993
2077	46: Rapporten inzake het bodemonderzoek op de plaats van het ongeval 1993
2085	54: Stukken inzake de behandeling van de ramp en de nasleep, in de Tweede Kamer 1992–1996
2086	55: Stukken inzake kamervragen 1992–1996
2087	56: Rapport 'Commissie informatiestroom Luchtvrachtdocumentatie. Rapportage 15 juli 1998', van de commissie Hoekstra).
2088	57: Stukken inzake verzoeken om informatie van de dagbladen De Volkskrant en Trouw
2097	66: Stukken inzake communicatie ten tijde van het ongeval, waaronder het R/T transcript tussen verkeersleiding en de EI Al vliegers 1992–1993
2100	69: Berichten inzake de toestand de eerste dagen na het ongeval (daily meetings) 1992
2101	70: Voortgangsrapporten, alsmede Nieuwsbrieven van het Directoraatgeneraal Rijksluchtvaartdienst 1992 (1992), 1 omslag
2103	72: Stukken inzake vragen en onderzoek vanuit de gemeente en regio Amsterdam 1992–1996
2104	73: stukken inzake risico- en crisisbeheersing, onder meer naar aanleiding van het optreden van de Rijksluchtvaartdienst tijdens het ongeval
2105	74: Stukken inzake de veiligheid rond vliegvelden 1992 (1992)
2109	78: Eindrapport van het vooronderzoek; voorbereiding van afbeeldingen bijlagen z.
2110:	79: Tijgerhaai plot 1992, 1992 1 omslag

¹ Ondernummering Map inventarisnummers 2032-2112 *Stukken betreffende het ongeval met de 4X-AXG Boeing 747 op 4 oktober 1992 te Amsterdam (Bijlmerramp) 1992–1998*

Audiovisuele middelen

2948	Hoorzitting Rijksluchtvaartdienst op 14 en 15 oktober 1993, 4 videobanden
2949	Destructie van EI Al 747 wrakstukken 1995, 1 videoband
2952	EI Al Boeing algemeen ongedateerd, 1 videoband
2953	Animaties ten behoeve van het onderzoek ongedateerd, 3 videobanden

TOELICHTING

Algemeen

In april 2023 heeft de Tweede Kamer besloten het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: het ACOI) advies te vragen over de openbaarheid van onderzoekinformatie over het luchtvaartongeval dat op 4 oktober 1992 in de Bijlmermeer plaatsvond. Het ACOI is gevraagd onderzoek te doen naar de openbaarheid van de zogenaamde Bijlmervliegramparchieven die door het Nationaal Archief worden bewaard.

De Bijlmervliegramparchieven zijn onderdeel van de archieven van de voormalige Raad voor de Luchtvaart en het Bureau Vooronderzoek Ongevallen en Incidenten van de Rijksluchtvaartdienst (hierna: het BVOI). Deze instanties waren bij de Bijlmervliegramp verantwoordelijk voor het doen van onderzoek naar luchtvaartongevallen op Nederlands grondgebied en vielen onder het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, thans het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit gebeurde overeenkomstig Bijlage 13 bij het Verdrag van Chicago voor de internationale burgerluchtvaart (Trb. 1947, 165 en Trb. 1981, 85), (hierna: het Verdrag van Chicago). De bijlage verplicht landen onderzoek te doen naar luchtvaartongevallen met het doel daar lering uit te trekken en de luchtvaartveiligheid te verbeteren. De artikelen 5.12 en 6.2 van Bijlage 13 beperken de openbaarheid van onderzoekstukken om medewerking aan het onderzoek zo goed mogelijk te waarborgen en daarmee de luchtvaartveiligheid te verzekeren. De archieven van de Raad en het BVOI zijn op 18 mei 2010 overgebracht naar het Nationaal Archief waar ze onder diverse inventarisnummers zijn opgeslagen onder toegangsnummer 2.16.107.

De overgebrachte archieven vallen onder het openbaarheidsregime van de Archiefwet 1995. Bij overbrenging is de openbaarheid van de archiefbescheiden beperkt met het Besluit beperkingen openbaarheid van de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 20 september 2022 (Stcrt. 2022, 27097 en rectificatie 27097-n1). Op grond van het besluit is de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: de Minister) bevoegd te beslissen over verzoeken om inzage in de archiefbescheiden, bedoeld in artikel 2 van het besluit.

ACOI aanbevelingen

Het ACOI heeft naar aanleiding van het Tweede Kamerverzoek op 19 april 2024 het onderzoeksrapport 'Geen afgesloten hoofdstuk' met 4 aanbevelingen uitgebracht.¹ De Tweede Kamer wordt over de uitvoering van de aanbevelingen geïnformeerd. Dit besluit ziet primair op de uitvoering van de eerste aanbeveling en een enkel deel van de tweede aanbeveling. In het rapport wordt in de eerste aanbeveling geconcludeerd dat in ieder geval 27 van de 91 inventarisnummers die over de Bijlmerramp in het archief van de Raad voor de Luchtvaart zijn opgeslagen, om diverse redenen ten onrechte als beperkt openbaar zijn aangemerkt. Het ACOI wijst in dat kader op dossiers die dateren van na de afronding van het onderzoek van de Bijlmervliegramp, dossiers met betrekking tot ondersteunende werkprocessen, en dossiers die reeds eerder openbaar zijn gemaakt door de bevoegde autoriteiten. Het ACOI adviseert deze archiefbescheiden in hun geheel onmiddellijk openbaar te maken.

In het onderzoeksrapport adviseert het ACOI in een tweede aanbeveling een splitsing aan te brengen in de resterende inventarisnummers. Het gaat om 64 inventarisnummers die zowel vertrouwelijke als niet vertrouwelijke documenten bevatten. Om de eenheid van de dossiers te garanderen zijn de desbetreffende dossiers als beperkt openbaar aangemerkt. Niet vertrouwelijke documenten uit deze resterende inventarisnummers zouden volgens het ACOI na de splitsing ook openbaar gemaakt kunnen worden.

Toestemming tot inzage

De minister heeft naar aanleiding van het ACOI-advies in samenwerking met de algemene rijksarchivaris vastgesteld dat de documenten in de Bijlage bij dit besluit niet meer onder de openbaarheidsbeperking hoeven te vallen.

Het gaat om documenten die:

- niet onder de artikelen 5.12 en 6.2 van Bijlage 13 bij het Verdrag van Chicago vallen, of
- eerder bekend zijn gemaakt door de bevoegde autoriteiten.

¹ Te raadplegen via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/04/22/bijlage-2-aco-advies-geen-afgesloten-hoofdstuk>.

Omdat de documenten buiten het toepassingsbereik van artikel 5.12 van Bijlage 13 vallen is in dit besluit de zogenaamde balancing test, bedoeld in Appendix 2 bij Bijlage 13, verder achterwege gebleven. Dit is het afwegingskader aan de hand waarvan de overheid kan bepalen of stukken die op grond van Bijlage 13 niet openbaar zijn toch vrijgegeven kunnen worden.

Bijlage besluit

In de Bijlage bij het besluit zijn 27 stukken opgenomen die niet meer onder de openbaarheidsbeperking vallen. Het gaat met name om de stukken die in de eerste aanbeveling van het ACOI zijn genoemd. Niet alle stukken die door het ACOI zijn genoemd zijn in de Bijlage opgenomen. Het onderzoek van de minister heeft laten zien dat 2 van de inventarisnummers die in de eerste aanbeveling zijn genoemd wel beschermd moeten worden op grond van artikel 5.12 van Bijlage 13 bij het Verdrag van Chicago.

Deze 2 inventarisnummers zijn niet in de bijlage bij dit besluit opgenomen. Bij een verzoek om inzage van die stukken wordt met de balancing test bepaald of inzage mogelijk is.

In de Bijlage zijn ook enkele stukken opgenomen die in de tweede aanbeveling van het ACOI zijn genoemd. Naar aanleiding van die aanbeveling heeft de minister in overleg met de algemene rijksarchivaris besloten onderzoek te doen naar de mogelijke splitsing van de resterende 64 inventarisnummers. Het onderzoek is een tijdrovend proces dat de komende maanden plaatsvindt. Een eerste beoordeling van de archieven heeft echter laten zien dat 4 inventarisnummers nu niet meer onder de openbaarheidsbeperking hoeven te vallen, omdat ze in hun geheel niet onder Bijlage 13 bij het Verdrag van Chicago vallen. Voor deze inventarisnummers is daarom geen splitsing noodzakelijk. Deze documenten zijn ook in de bijlage bij dit besluit opgenomen.

Persoonsgegevens

Bij de beoordeling van de in de bijlage opgenomen inventarisnummers is speciale aandacht besteed aan eventuele persoonsgegevens die in de archiefbescheiden zijn opgenomen. Zo verbiedt Bijlage 13 bij het Verdrag van Chicago in artikel 5.12.3 openbaarmaking van de namen van personen die bij het luchtvaartongeval betrokken waren. Daarnaast moest worden nagegaan of aan de Algemene verordening gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679) werd voldaan. Daarom is bekeken of de aanwezigheid van persoonsgegevens in de documenten, een dusdanige inbreuk kon maken op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van burgers (Archiefwet, artikel 15, eerste lid, onder a) dat het openbaar worden van deze documenten niet daartegen opweegt. De nadere beoordeling van de persoonsgegevens heeft ertoe geleid dat 2 van de inventarisnummers uit de eerste ACOI aanbeveling niet openbaar gemaakt kunnen worden omdat ze onder de beperkingsgrond 'eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer' vallen. Ook deze inventarisnummers zijn niet in de bijlage bij dit besluit opgenomen.

Generieke toestemming

Op grond van de Archiefwet 1995 is het niet mogelijk om een openbaarheidsbeperking die is gesteld op basis van de beperkingsgrond 'het belang van de Staat of zijn bondgenoten', formeel op te heffen. Met het onderhavige besluit geeft de minister daarom generiek toestemming voor inzage in de desbetreffende archiefbescheiden. In de praktijk betekent dit dat verzoeken om de stukken in de bijlage bij het besluit in te zien niet meer per geval door de minister getoetst hoeven te worden. De nieuwe Archiefwet die momenteel in voorbereiding is² biedt overigens wel de mogelijkheid om een openbaarheidsbeperking zoals hier aan de orde is, op te heffen.

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener*

² Vgl. Kamerstukken II 2021/22, 35 968, nr. 2.